

Ewa Marczak, Agnieszka Żelechowska, Jerzy Gąsowski

Podebłocie, st. 5, gm. Trojanów, woj.
siedleckie, AZP 69-73/-

Informator Archeologiczny : badania 30, 230-231

1996

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

PODEBŁOCIE, st. 2,

gm. Trojanów,
woj. siedleckie,
AZP 69-73/-

osada przyrodowa z okresu wczesnego średniowiecza (połowa IX–początek XI w.)
Badania wykopaliskowe, poprzedzone badaniami georadarowymi, przeprowadzone przez mgr Ewę Marczak (Instytut Archeologii Uniwersytetu Warszawskiego), z udziałem mgr. mgr. Joanny Borowskiej i Piotra Bartosika oraz studentów archeologii UW. Konsultowane przez prof. dr. hab. Jerzego Gąssowskiego. Finansowane przez Instytut Archeologii UW i Ośrodek Ratowniczych Badań Archeologicznych w Warszawie. Trzeci sezon badań. Przebadano powierzchnię 25 x 95 m (2375 m²) w północnej części stanowiska. Wytyczono 10 profili o łącznej długości około 600 m i założono wykop VI o wymiarach 8 x 15 m (129 m²).

Osada położona jest na wschód od grodziska (st.1) i obejmuje obszar 1,5 ha wokół III (zewnętrznego) wału grodziska. Celem tegorocznych prac było poznanie rozplanowania przestrzennego w części północnej osady, kontynuacja rozpoczętych w 1991 r. badań nad stratygrafią stanowiska, uściślenie jego chronologii bezwzględnej i sprawdzenie przydatności badań georadarowych (metody SIR) dla potrzeb archeologii. Eksplorację warstw prowadzono zgodnie z ich układem stratygraficznym. W wykopie osiągnięto głębokość około 2 m. Przebadano 15 warstw oraz zlokalizowano 2 kolejne ziemianki (obiekty 8 i 9). Obiekt 8 (narożnik ziemianki gospodarczo-mieszkalnej) znajdował się w południowo-wschodniej partii wykopu. Długość ścian w przebadanej części ziemianki wynosiła około 2,5 m, jej głębokość – około 1,6 m. W północno-zachodniej części obiektu wybudowany był piec kamiennieo-gliniany o średnicy około 1 m, który zachował się do wysokości około 0,5 m. W części północno-wschodniej znajdowało się palenisko o średnicy około 0,6 m, w pobliżu którego odkryto zachowany prawie w całości gliniany garnek. Na podstawie stratygrafii stwierdzono dwie fazy użytkowania ziemianki: fazę I (starszą) z piecem kamiennieo-glinianym oraz fazę II (młodsza) z kamiennym paleniskiem. Z konstrukcji drewnianych I fazy chronologicznej obiektu pobrano próbki do analizy C₁₄. Obiekt 9 (ziemianka gospodarcza, przebadana w całości) zlokalizowano w zachodniej partii wykopu. Była to owalna, jednofazowa jama o wymiarach około 3 x 3 m i głębokości około 1,4 m. W wykopie odkryto 6 zabytków określonych jako wydzielone. Były to: 3 noże żelazne, żelazna zawieszka (okucie), fragment żelaznego przedmiotu o nieustalonej ze względu na zły stan zachowania funkcji oraz fragment glinianego przesłika. Poza tym znaleziono 1436 fragmentów naczyń glinianych, 70 kości zwierzęcych i pojedyncze fragmenty żuźla. Na podstawie tegorocznych prac wykopaliskowych stwierdzono, że zabudowa przestrzenna osady nie koncentrowała się wyłącznie wokół wału III grodziska oraz że osada funkcjonowała w co najmniej dwóch fazach chronologicznych.

Metoda radarowa (SIR) zastosowana do lokalizacji obiektów archeologicznych okazała się mało przydatna. Wzdłuż profili zlokalizowano radarem 28 obiektów „kulturowych”, a w wykopie VI – trzy. Radar użyty do przeprowadzenia eksperymentu rejestrował anomalie w strukturze gleby; we wszystkich przypadkach były to zarówno antropogenne, jak i naturalne warstwy gliny.

Materiały i dokumentacja przechowywane są w Instytucie Archeologii Uniwersytetu Warszawskiego; zabytki metalowe zostały poddane konserwacji w Państwowym Muzeum Archeologicznym w Warszawie.

PODEBŁOCIE, st. 5,

gm. Trojanów,
woj. siedleckie,
AZP 69-73/-

osada przyrodowa z okresu wczesnego średniowiecza (pocz. IX–koniec XI w.)

Badania wykopaliskowe, przeprowadzone przez mgr Ewę Marczak (Instytut Archeologii Uniwersytetu Warszawskiego), z udziałem mgr Agnieszki Żelechowskiej oraz studentów archeologii UW. Konsultowane przez prof. dr. hab. Jerzego Gąssowskiego. Finansowane przez Instytut Archeologii UW. Czwarty sezon badań. Wykop nr XI, o powierzchni 5 x 5 m (25 m²), wytyczono w północno-wschodniej części stanowiska, w bezpośrednim sąsiedztwie wykopu IX z 1995 r.

Osada położona jest na południe od grodziska (st. 1) i obejmuje obszar około 0,5 ha na południowym stoku cypla. Celem tegorocznych prac było ustalenie funkcji konstrukcji drewnianych odkrytych w wykopie sondażowym nr IX w 1995 r., kontynuowanie rozpoczętych w 1993 r. badań nad stratygrafią stanowiska oraz uściślenie jego chronologii bezwzględnej. Eksplorację warstw prowadzono zgodnie z ich układem stratygraficznym. W wykopie osiągnięto głębokość około 2 m od powierzchni ziemi. Przebadano 19 warstw oraz zlokalizowano 2 kolejne ziemianki (obiekty 1/96 i 2/96). Obiekty wybudowano na stoku, ustawiając je równolegle do siebie w odległości około 1,20 m. Obiekt 1/96 znajdował się w północno-

wschodniej części wykopu. Odślonięto i przebadano jedynie południowo-zachodni narożnik ziemianki z dobrze zachowanymi konstrukcjami drewnianymi ścian, o długości około 2 x 1 m. Narożnik był częścią obiektu odkrytego w wykopie IX w 1995 r. Licząc od powierzchni ziemi ziemianka miała około 1,5 m głębokości. Obiekt 2/96 znajdował się w południowej partii wykopu. Była to ziemianka wybudowana na planie prostokąta o wymiarach około 3,5 x 3 m i głębokości około 2 m. W jej obrębie natrafiono na bardzo dobrze zachowane konstrukcje drewniane ścian i prawdopodobnie podłogi. W narożniku północno-wschodnim odkryto piec kamiennieo-gliniany, wybudowany na planie podkowy. Konstrukcja pieca składała się z dużych kamieni o średnicy około 0,4–0,5 m, uszczelnionych gliną i drobnymi kamieniami. Piec zachował się do wysokości około 0,6 m, jego średnica wynosiła około 1,5 m. W wykopie odkryto 4 zabytki wydzielone: 2 noże żelazne i 2 kamienne oselki. Poza tym znaleziono 399 fragmentów naczyń glinianych oraz 29 kości zwierzęcych. Z konstrukcji drewnianych obu obiektów pobrano próbki do analizy ¹⁴C i badań dendrochronologicznych. Na podstawie tegorocznych badań stwierdzono, że odkryte w wykopie IX z 1995 r. konstrukcje drewniane pochodzą z ziemianki mieszkalno-gospodarczej; obiekty 1/96 i 2/96 są jednofazowe; południowy stok cypla był zabudowany obiektami o charakterze mieszkalno-gospodarczym.

Materiały i dokumentacja przechowywane są w Instytucie Archeologii Uniwersytetu Warszawskiego; zabytki metalowe zostały poddane konserwacji w Państwowym Muzeum Archeologicznym w Warszawie.

Podłęże, st. 12,
gm. Niepołomice,
woj. krakowskie

patrz: neolit

Pokrzywnica, st. 1,
gm. Pawłów, woj. kieleckie

patrz: młodszy okres przedrzymski – okres wpływów rzymskich

POLANOWICE, st. 1,
gm. Gubin,
woj. zielonogórskie,
AZP 62-6/10

- grodzisko kultury łużyckiej (okres halsztacki)
- grodzisko wczesnośredniowieczne

Rozpoznawcze badania wykopaliskowe, przeprowadzone w dniach od 5 września do 22 października przez dr. Jarosława Lewczuka (Muzeum Archeologiczne Środkowego Nadodrza w Zielonej Górze z siedzibą w Świdnicy), z udziałem mgr Piotra Dziedzica i Krzysztofa Garbacza, przy współpracy prof. dr. hab. Grzegorza Domańskiego (Instytut Archeologii i Etnologii Polskiej Akademii Nauk we Wrocławiu). Finansowane przez PSOZ oraz Muzeum Archeologiczne Środkowego Nadodrza w Zielonej Górze z siedzibą w Świdnicy. Pierwszy sezon badań. Wykop o wymiarach 30 x 2 m (60 m²) usytuowano w miejscu, gdzie wg źródeł pisanych znajdowała się zachodnia część grodziska, zniszczona w XVIII w., prostopadle do krawędzi części istniejącej, około 4 m poniżej korony wałów.

Zachowane relikty grodu, identyfikowanego w literaturze z grodem w Niemczy, mają kształt zbliżony do owalu o średnicach u podstawy 228 x 198 m. W części wschodniej wykopu, pod warstwą orną, przesyconą materiałem ceramicznym, odkryto warstwę kulturową grubości do 2 m, w której wyodrębniono 2 poziomy związane z pożarami. Poniżej tej warstwy odsłonięto 63 jamy, z których część wiązała się z różnymi fragmentami warstwy kulturowej. Przynajmniej 2 jamy pochodziły z późnych faz (D–E) wczesnego średniowiecza. W zachodniej części wykopu, na przestrzeni około 10 m, bezpośrednio pod warstwą orną, odkryto całec. W miejscu wyraźnego naturalnego spadku terenu odsłonięto w przybliżeniu prostopadły do przebiegu wykopu rów głębokości 1,7–2 m, szerokości 4,5–5 m. Na podstawie występującej w nim ceramiki, można go uznać za fosę grodu południowo-zachodniego z faz B i C. Ogółem znaleziono 32 000 fragmentów ceramiki, głównie kultury łużyckiej. Z warstwy kulturowej pozyskano 70 zabytków wydzielonych, również należących do tej kultury, a wśród nich: paciorki szklane, brązowy grocik scytyjski, kościany grot strzały, kółka brązowe, sierp brązowy, fragment brązowej siekierki, miniatutki naczyń, ciężarka tkackiego i młotka, naczynie interpretowane jako „smoczek” do karmienia niemowląt. Unikatowym w skali europejskiej zabytkiem był odkryty pod warstwą pożarową ołtarz. Zbudowano go z kamieni i dużych fragmentów ceramiki, wymodelowano z gliny i wypalono. Ma on postać okrągłej w poziomie płyty, wypukłej w środku, z plastycznym, dookólnym żłobkiem w odległości 10 cm od krawędzi. Jego górna